

Broj:
Sarajevo, __.__.2019. godine

Na osnovu člana 26. stav 1. tačka 2. i člana 74. stav 1. Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 34/08 – Prečišćeni tekst), Gradsko vijeće Grada Sarajeva, na 28. sjednici održanoj _____2019. godine, usvojilo je

Izještaj o provođenju Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo za 2018. godinu.

PREDSJEDAVAJUĆI GRADSKOG VIJEĆA

Igor dr. Gavrić

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
GRAD SARAJEVO
GRADONAČELNIK

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON OF SARAJEVO
CITY OF SARAJEVO
MAYOR

IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU ODLUKE O SPOMENICIMA OD ZNAČAJA ZA GRAD SARAJEVO ZA 2018. GODINU

Predlagač: Gradonačelnik
Obrađivač: Služba za urbano planiranje,
investicije,
stambene i komunalne poslove

Sarajevo, maj 2019. godine

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 33 208 340, +387 33 443 050; **Fax:** +387 33 208 341
e-mail: grad@sarajevo.ba; **web:** www.sarajevo.ba

EYOF 2019
Sarajevo & East Sarajevo

I. Uvod

U skladu sa Programom rada Gradskog vijeća za 2019. godinu, pripremljena je Izvještaj o provođenju Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo za 2018. godinu koji se upućuje Gradskom vijeću na razmatranje i usvajanje.

Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 8/19 - Pročišćeni tekst) propisani su kriteriji za utvrđivanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo, vrste spomenika, način podnošenja inicijative za podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo, uslovi i postupak za podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo kao i način čuvanja, održavanja i zaštite spomenika podignutih u skladu sa ovom Odlukom.

II. Postupanje po inicijativama za podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo

U 2018. godini u Službi za urbano planiranje, investicije, stambene i komunalne poslove, u skladu sa Odlukom o podizanju spomenika od interesa za Grad Sarajevo, obrađene su i prosljeđene Komisiji za spomenike na razmatranje određene inicijative za podizanje spomenika. Komisija je razmotrila inicijative i postupila u skladu s predmetnim propisom. Slijedi pregled obrađenih i razmatranih inicijative u 2018. godini i njihov trenutni status u postupku koji se provodi.

1. Inicijativa za izgradnju Centralnog spomen obilježja svim braniocima Sarajeva, na lokalitetu Trg Oslobođenja - Alija Izetbegović.
Komisija je razmatrala predloženu inicijativu i zatražila, putem akta Gradskog vijeća, od Ministarstvu za boračka pitanja Kantona Sarajevo, informaciju o do sada, proizvedenim koracima po ovom pitanju, obzirom da je ovo Ministarstvo inicijator projekta. Do sada Ministarstvo nije dostavilo povratnu informaciju.
2. Inicijativa za podizanje spomen obilježja “Odred Lasta”
Komisija za spomenike je ocijenila da se inicijativa odnosi na spomenik od značaja za Grada Sarajevo, te je u 2018. godini, Gradsko vijeće donijelo Odluku o podizanju spomen obilježja „Odred Lasta“, broj 01-GV-02-795/18 od 27.06.2018. godine. Aktivnosti na realizaciji ove inicijative, odnosno na podizanju spomenika su u toku. Proces realizacije je, trenutno, usporen radi provođenja postupka vezanog za rješavanje imovinsko pravnih odnosa u Općini Centar.
U Budžetu Grada Sarajeva za 2019. godinu, za sufinansiranje izgradnje ovog spomenika, planirana su sredstva u iznosu od 10.000,00 KM, te je podizanje ovog spomenika izvršeno u Prijedlog Programa podizanja spomenika od značaja za Grada Sarajevo u 2019. godini kojima je investitor Grad Sarajevo.
3. Inicijativu Gradskog vijeća za podizanje spomenika Kemal Montenu i Dariju Džamonji
Komisija za spomenike je Inicijativu ocijenila inicijativom za podizanje spomenika od značaja za Grada Sarajevo, te je upućena Gradonačelniku na dalje postupanje, Budući da se radi o inicijativi Gradskog vijeća, očekuje se da Gradonačelnik razmotri mogućnost realizacije inicijative, tako da Grad Sarajevo bude investitor za podizanje spomenika.
4. Inicijativa Filozovskog fakulteta u Sarajevu za podizanje spomen ploče – sjećanje na studentice Filozovskog fakulteta Selmu Agić i Editu Malkoč
Komisija za spomenike je inicijativu ocijenila inicijativom koja nije od interesa za Grada Sarajevo, a u skladu sa kriterijima iz Člana 2. Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo.
Komisija je dala podršku ideji iz inicijative i uputila inicijatora da spomenik realizira u saradnji sa nadležnim organima iz Opštine Centar.

Služba za urbano planiranje, investicije, stambene i komunalne poslove je pripremila radnu verziju Registra spomenika od značaja za Grad Sarajevo i predočila ga Komisiji za spomenike. Registar se kontinuirano ažurira (očekuje se uvrštavanje podataka iz registra u digitalnoj formi u jedinstvenu GIS platformu Grada Sarajeva).

Služba za urbano planiranje, investicije, stambene i komunalne poslove je tokom 2018. godine razmatrale mogućnosti da Grad Sarajevo bude nosilac aktivnosti na podizanju spomenika Kralju Tvrtku Kotromaniću, Isa Begu Isakoviću, ubijenim građanima Sarajeva 1992-1995 i spomen obilježja ženi Sarajeva, Grahamu Banfordu, te Esadu Arnautaliću, Kemal Monteni i Dariji Džamonji, s ciljem planiranja sredstava za realizaciju ovih projekata.

Komisija za spomenike je razmatrala je razmatrala i Inicijativu za realizaciju projekta obilježavanja objekata od kulturno-historijskog značaja na području Grada Sarajeva, oštećenih tokom opsade Sarajeva i dala podršku ovoj ideji, te je uputila je na dalje postupanje Gradonačelniku u skladu sa Odlukom o podizanju spomenika od interesa za Grad Sarajevo.

III. Održavanja i podizanje spomenika od značaja za Grada Sarajevo u 2018. godini

Održavanje spomenika

U Budžetu Grada Sarajeva za 2018. godinu bila su planirana sredstva za čuvanje, održavanje i zaštitu spomenika od značaja za Grad Sarajevo na zbirnoj poziciji 614 400 – održavanje komunalnih objekata, a vezano za član 8. Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo, gdje je propisano da se o čuvanju, održavanju i zaštiti spomenika od oštećenja i uništavanja obuhvaćenih Odlukom, brine Grad Sarajevo. Tako je u 2018. godini, dodijeljen ugovor o javnoj nabavci usluge redovnog održavanja čistoće za Spomen obilježje ubijenoj djeci opkoljenog Sarajeva 1992-1995, Spomenik "Vječna vatra", Spomen obilježju Mirzi Delibašiću i Davorinu Popoviću u parku kod FIS-a i na spomenika na Trgu žrtava genocida u Srebrenici. Ugovor je dodijeljan privrednom društvu za pružanje usluga sanitane preventivne i ekološke zaštite, dezinfekcije, dezinsekcije deratizacije i održavanja objekata, te druge usluge "Kristal" d.o.o. Sarajevo, na period od godinu dana i to od 15.12.2018. do 15.12.2019. godine. Ugovoren usluge su obuhvatile kontinuiranu brigu o čistoći spomenika, kao i čišćenja snjega i sprječavanje poledica u zimskom periodu.

Troškove komunalnih usluga i energenata za spomenike koji sadrže fontane, određene mašinske i elektro uređaje, također snosi Grad Sarajevo, primjenom drugog gradskog propisa.

Podizanje spomenika

Na osnovu inicijative Gradskog vijeća za podizanje spomen obilježja žrtvama na Kazanima, FBiH je doznala gradu 5.000,00 KM. Dio ovog novca je utrošen u 2018. godini za nabavku detaljnog geodetskog snimka lokaliteta koji je osnova za dalje aktivnosti na ovom projektu, odnosno predstavlja osnovu za izradu tenderske dokumentacije za nabavku Idejnog rješenja spomen obilježja.

IV. Izmjena gradskog propisa

Krajem 2018. godine, na inicijativu Komisije za spomenike Gradskog vijeća, nakon provedene javne rasprave, Gradsko vijeće je donijelo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o podizanju spomenika od interesa za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 51/18).

- Jedan od razloga za izmjenu Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo bio je uočen problem postojanja određenog broja inicijativa za koje procedura nije bila okončana duži vremenski period, te je bilo potrebno propisati rokove za postupanje kao i izlazno rješenje u slučaju kada podnosilac

inicijativa ne postupi u zadanom roku, po zaključku Komisije za spomenike koja razamtra i ocjenjuje značaj podnesene inicijative za Grada Sarajevo, u skladu s Odluke.

- Uvažena je primjedba Zavoda za zaštitu kulturno historijskog i prirodnog nasljeđa Kantona Sarajevo iznesena u javnoj raspravi, tako što je propisano da se konkretna odluka o podizanju spomenika razamtra u redovnoj proceduri, poslje provedene javne rasprave.
- Također, određen je i rok u kojem je podnosilac inicijative dužan, nakon stupanja na snagu odluke o podizanju spomenika, podnijeti zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti za podizanje spomenika i o tome obavijestiti Gradonačelnika. Propisana je i procedura stavljanja van snage donesenih odluka o podizanju spomenika, ukoliko podnosilac inicijative ne izvrši obavezu podnošenja zahtjeva za izdavanje urbanističke saglasnosti u predviđenom roku, a obrazloženje za ovako postupanje je otvaranje mogućnosti da se odlukom dodijeljena lokacija, opredijeli izgradnji drugog spomenika od značaja za Grad Sarajevo.
- Izmjenom odluke je propisana obaveza planiranja sredstava za izgradnju, odnosno čuvanje, zaštitu i održavanje spomenika od značaja za Grada Sarajevo, odnosno za provođenje ovog gradskog propisa, na posebnoj stavci u Budžetu Grada Sarajeva.
- Također, definirano je da se sredstava za čuvanje, održavanje i zaštitu spomenika od značaja za Grad Sarajevo planiraju i realiziraju u skladu sa Programom čuvanja, održavanja i zaštite spomenika od značaja za Grad Sarajevo koji donosi Gradonačelnik uz prethodnu pribavljenu saglasnost Komisije za spomenike Gradskog vijeća, a da se sredstva za podizanje spomenika od značaja za Grada Sarajevo kada je Grada Sarajevo investitor planiraju i realiziraju na osnovi godišnjeg programa podizanja spomenika od značaja za Grad Sarajevo kojeg na prijedlog Gradonačelnika donosi Gradsko vijeće Grada Sarajeva.

Tako, Gradonačelnik predlaže propisane programe Gradskom vijeću, u rokovima usklađenim s rokovima predlaganja Budžeta Grada Sarajeva, cijeneći mogućnost izdvajanja sredstava za ove namjene u godišnjem budžetu, cijeneći rokove u kojima su određene inicijative podnesene, te kompleksnost projekta podizanja svakog pojedinog spomenika (očekuje se da će podizanje određenih spomenika biti i višegodišnji projekti, a određena spomen obilježja kao što su spomen ploče i sl. se mogu izvesti u relativno kratkom roku i uz manje izdvajanje).

V. Druge slične aktivnosti čija realizacija nije uređena Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo

Organi Grad Sarajeva nalaze i druge načine da događaji i ljudi koji su obilježili ovaj grad, odnosno kojima treba odati počast i zhvalnost, ne budu zaboravljeni.

Tako je, osnovano u Statutu Grada Sarajeva, na prijedlog Gradonačelnika, Gradsko vijeće, u martu, odnosno julu mjesecu 2018. godine, donijelo i

- Odluku o davanju imena česmi u Općini Stari Grad, ulica Terzibašina broj 1, Hatidža Mehmedović u julu mjesecu 2018. godine i u
- Odluku o davanju imena gornjoj stanici „Trebevičke žičare“ Ramo Biber

Na osnovi navedenih odluka, na ovim gradskim objektima su postavljene ploče sa imenima iz odluka. Ove ploče jesu ploče s nazivima objekata, ali su u svojoj biti i spomen ploče.

Međutim, one proizlaze iz prava i obaveze Grada Sarajevan na upravljanje gradskim objektima, a ne iz prava i obaveza organa Grada Sarajeva utvrđenih Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo.

VI. Zaključna razmatranja

1. U 2018. godini Grad Sarajevo je donio jednu i to Odluku o podizanju spomen obilježja „Odred Lasta“, međutim podignute su još dvije spomen ploče, nevezano za propis po kome se izvještava, čime je Grad Sarajevo iskazao svoje nastojanje da se događaji i ljudi koji su ostavili trag u ovom gradu značajno djelujući za dobrobit njegovih građana, obilježe, ali i događaji i ljudi koji su značajno doprinjeli Bosni hercgovini, gdje Grad Sarajevo nastupa u ulozi glavnog grada.

2. Komisija za spomenike Gradskog vijeća je u 2018. godini razmotrila četiri inicijative za podizanje spomenika i utvrdila da su tri od značaja za Grad Sarajevo i one su upućene u dalju proceduru na realizaciju. Od ove tri inicijative, za realizaciju jedne od inicijativa koja se odnosi na podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo, Grad Sarajevo bi trebao biti i investitor (Kemalu Montenu i Dariju Dažamonji), a podizanje spomenika po drugoj inicijativi, Grad Sarajevo će sufinancirati („Određ Lasta).
3. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo je bliže uredila određena pitanja, posebno vezano za postupanje inicijatora za podizanje spomenika, a značajno za programiranje i budžetiranje održavanja postojećih i podizanje novih spomenika. Tako je početkom godine Gradonačelnik donio Program čuvanja, zaštite i održavanja spomenika od značaja za Grad Sarajevo 2019. godine, a u redovnom postupku je razmatranje i programa podizanja spomenika u 2019. godini. Navedeni programi su zasnovani na sredstvima planiranim u Budžetu Grad Sarajeva za 2019. godinu koji je utvrđen prije nego li je izmjenjena odluka o spomenicima stupila na snagu. Međutim, program za 2020. godinu će se predlagati paralelno s predlaganjem budžeta za 2019. godinu, te će se sredstva za realizaciju ovih programa, posebno planirati kako je to sada uređenom Odlukom.
4. Elaborat o mogućim lokacijama za postavljanje spomenika, spomen-obilježja i spomen-ploča na području Grada Sarajeva je planski dokument usaglašen s gradskim općinama koji definira lokacije za podizanje spomenika od značaja za općine, Grad Sarajevo i Bosnu i Hercegovinu. Međutim, provođenje Elaborata ovisi i o usklađenosti rješenja iz Elaborata s rješenjima iz provedbene planske dokumentacije, a što je promjenjiva kategorija. Također, bitno ovisi i o vlasništvu nad objektom, odnosno zemljištem, na kojem je planirana lokacija za postavljanje spomenika. Pored toga, interes građana za sadržaj određenih, pogotovo centralnih lokacija u gradu, velik je kao i interes za formu i sadržaj spomenika kojima se žele obilježiti određeni događaji i ljudi. U redovnom postupku je i donošenje Odluke o provođenju Elaborata kojom se dalje uređuje način primjene osnovnog gradskog propisa i ovog planskog dokumenta.
5. Međutim i dalje se organi Grad Sarajeva susreću s određenim problemima vezano za provođenje Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo, budući da se radi o objektima koji bitno djeluju na percepciju građana o odnosu Grad Sarajeva prema određenim značajnim ljudima i događajima. Podizanjem spomenika mijenja se i sadržaj bitnih lokacija u Gradu Sarajevu, a time i ustaljena percepcija građana o određenom prostoru, reperima u prostoru, i cjelovita “razglednice” grada. Također, zadire se u vlasništvo nad zemljištima ili objektima na kojima se planira postavljanje spomenika što je posebno pitanje.
6. Gradska uprava nastavlja sa procesom razrade i osuvremenjavanja forme Registra spomenika od značaja za Grad Sarajevo, o čemu će Gradsko vijeće biti posebno informirano,.
7. Organi Grad Sarajeva će i dalje pratiti provođenje ovog gradskog propisa, preispitivati postojeća i tražiti nova rješenja koja će proizaći iz iskustva stečenog pri primjeni ove odluke, ali i iz dobrih praksi drugih gradova koji rade ovakav ili sličan posao.